KVINNORNAS TIDNING

N:o 53. 2:dra årg. — 31 December 1922.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm. sista sidan 20 öre pr mm. Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje Söndag.
Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: *Vallgatan 27, Göteborg.* Tel. 18070.

Prenumerationspris: Helår Kr. 6: —. 1/2 år Kr. 3: 75. 1/4 år Kr. 2: —. Lösnummer 15 öre.
F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1922

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utlandskrönika i sammandrag.
Det år som gått, och det som kommer.
Isig fyr. Dikt av I. A.
Äktenskapet ur rasbiologisk synpunkt. Av professor J. Vilh. Hultkrantz.
Tankar kring julottan.
Förebilden. Av Rudyard Kipling.
Ett folk i smältdegeln.
Vår viktigaste kvinnofråga inför nästa riksdag.
Det svaga kärlet.
Frestelse. Av Ragna Peters.
"Nakenheten". Av J. B.
I Rosenhof. Roman av Luise Westkirch.

Utlandskrönika
i sammandrag.

Den utrikespolitiska situationen är vid årsskiftet allt annat än ljus.

Den tyska skadeståndsfrågan befinner sig fortfarande i förgrunden, och hela världens intresse samlar sig, orosfyllt, omkring ententens statsministerkonferens i Paris den 2 jan., där denna fråga ånyo skall behandlas och måhända nå en lösning.

De förhandsuttalanden den franska prässen gör om konferensen båda föga gott. Frankrike skall, säges det, i nödfall utan ententevännernas hjälp indriva sina tyska fordringar, icke medels bajonetter och kulsprutor utan genom självpantning. Ruhr med dess kolgruvor och hela västra Rhenstranden skola tagas i pant och med en tullgräns avstängas från det tyska moderlandet. Allt guld som kan utvinnas genom tullar, kolbrytning, industriell drift m. m. skall gå till Frankrike. — Hur har icke "la gloire", den franska äran, bleknat under de senaste åren! Har någonsin ett folk visat sig så *litet* i segern som den franska nationen, så utmanande högmodigt, så oförsonligt, så obarmhärtigt mot en besegrad, genom list avväpnad, försvarslös fiende! Och så den franska handen på ständig jakt i det utarmade Tysklands fickor!

Hur ställer sig England till den franska pantpolitiken? Helt säkert icke sympatiskt, men därav torde ej mycket vara att hoppas. En brytning mellan de båda rikena? England behöver, särskilt för sin Orientpolitik, Frankrikes vänskap och kastar väl knappast bort den.

Däremot kan man måhända räkna med en amerikansk lugnande påtryckning på Frankrike. Den franska pantpolitiken är impopulär i U. S. A. såsom förödande för den europeiska marknaden, vilken de amerikanska affärsmännen önska se återställd. Förenta staterna förfoga över ett effektivt påtryckningsmedel — sina milliardfordringar hos Frankrike, vilka detta land icke är i stånd att gälda. [illegible] måste, som bekant, lyssna till sina fordringsägare!

I Tysklands ledande kretsar arbetas under högtryck för att förekomma den hotande förlusten av Ruhr och dess kol, utan vilka den tyska industrien icke kan hållas i gång. Man söker utarbeta ett skadeståndsförslag åt Pariskonferensen så vittgående, att Frankrike skall sakna förevändning att taga Ruhr i pant. *En* sådan förevändning har Frankrike för övrigt redan skaffat sig genom en kupp inom den av ententen tillsatta skadeståndskommissionen, som har sitt säte i Paris. Den franska delegaten lyckades nämligen vid ett sammanträde gentemot Englands ombud sir John Bradbury vinna majoritet för en förklaring, att Tyskland avsiktligt försummar sina trävaruleveranser till Frankrike. En sådan försummelse berättigar, enligt Versaillestraktaten, de allierade makterna att vidtaga straffåtgärder.

En överenskommelse väntas inom den närmaste tiden rörande betalningsvillkoren för den från krigsåren härrörande engelska skulden till Amerika, c:a 856 miljoner pund sterling.

Polen har efter den mördade Narutovicz till president valt Stanislaus Woiciechovski, tidigare socialdemokrat, men nu omvänd till en mindre röd politisk trosbekännelse. Han har förut varit professor i kooperation vid den polska handelshögskolan.

Det berättas att Mussolinis välde står inför sitt fall, men detta har sagts så många gånger förut, att man blivit en smula misstrogen.

Lausannekonferensen har nu pågått en månad eller mera, utan att ännu ha fattat beslut i någon enda fråga! Ett klenare resultat kan knappast tänkas.

Som synes är i stort sett den utrikespolitiska situationen verkligen mörk. Kanske kommer dock det nya året med den ljusning världen så längtande spanar efter!

Det vita håret är icke ärat i Japan, åtminstone icke när det växer på det kvinnliga huvudet. Så länge en japanska äger svart glänsande hår, betraktas hon som ung och är gärna sedd i umgänges- och nöjeslivet. När håret blir vitt, anses hon däremot för gammal för livets glädje, och hennes lott blir att sitta hemma och vakta huset.

Saken är emellertid icke alltför tragisk. Det existerar nämligen inga vithåriga japanskor — det finns ju svart hårfärg!

Framtiden ger goda löften, men den närvarande tiden betalar kontant; han endast har nyckeln till kassakistan. *G. Droz.*

*

En kvinna kan alltid döma om, hur hon uppskattas av männen, av den konversation de ställa till henne. *M. Edgeworth.*

*

Vill man förbliva i paradiset, må man väl se till vad slags Eva man tager med sig därin, ty i Edens lustgård är ingen brist på haltungade ormar. *H. Zschokke.*

Isig fyr.

En vinterkväll från skeppets däck
jag såg en isig fyr.
Han reste sig så stolt och käck,
där havet hårdast yr.
Han var så sällsam i sin skrud,
som sjö och nordan smitt,
men stolt han dock sitt varningsbud
bar upp i havets mitt.

En vinterns fånge lik han stod
kringskansad, isad ned,
men alltjämt lågans klara flod
flöt ut kring farlig led. —
Ack, kunde man i frost och väld
och hårda äventyr
utstråla ljus, där man blev ställd,
som isig gammal fyr!

I. A.

Det år som gått, och det som kommer.

När Kvinnornas Tidnings första år nu lupit tillända, känner redaktionen ett starkt behov att till läsekretsen rikta ett varmt tack för alla de bevis på sympati, vänskap och förståelse för vår strävan, som från dess sida rikligen kommit oss till del. Allt har många gånger överträffat även våra djärvaste förhoppningar.

Såsom tidigare framhållits var företaget med bildandet av Kvinnornas Tidning icke ett affärsföretag, utan endast förverkligandet av en länge, länge närd dröm att kunna skänka kvinnorna en egen röst i pressen och därigenom ett större inflytande på de speciellt kvinnliga spörsmål, som ingå i samhällsbildningen. Den stora frågan blev nu om företaget skulle väcka genklang och förståelse hos kvinnorna själva. Svaret kom redan vid andra årgångens början detta år — kom i form av spridda röster, som hälsade de första numren välkomna med en värme och sympati, som på det mest glädjande sätt röjde den djupaste förståelse för tidningens syftemål. Att dessa senare icke kunnat förverkligas i den utsträckning redaktionen önskat och i framtiden hoppas att kunna uppnå, äro vi alltför väl medvetna om. Men samtidigt kunna vi med tillfredsställelse konstatera, att utvecklingen har gått den rätta vägen, i det att våra förbindelser under det gångna året ständigt utvidgats i såväl det ena som det andra avseendet. Vår läsekrets har mångdubblats, vår medarbetarestab har växt, och i detta nu räkna vi bidragsgivare såväl inom samtliga Nordens länder som i det övriga utlandet. För frågor, som kräva särskild sakkunskap, ha vi lyckats förvärva oss medarbetarskap av fackutbildade kvinnor, som komma att i sakliga artiklar framlägga utredningar i respektive spörsmål. I övrigt vilja vi för framtiden såsom under det förflutna året vara politiskt obundna, inriktande vårt huvudintresse på allmänmänskliga spörsmål, på sociala reformer, frågor av religiös, etisk och moralisk natur. Rörande den från föregående år fortlöpande följetongen, vars höga litterära värde gör sig förtjänt av uppmärksamhet från vår läsekrets sida, vilja vi så långt upplagan räcker tillmötesgå nytillkommande prenumeranters rekvisition av de felande numren. I övrigt hänvisa vi till första numrets sammandrag av förut införda kapitel.

Slutligen uttala vi såsom vår djupa och fasta övertygelse att betydelsen av en kvinnornas egen röst i pressen har sin rot i och växer sig stark uteslutande genom kvinnornas eget intresse och egna insatser för att få denna röst hörd. Det kan för individen synas betydelselöst i dag, men i morgon äga sitt omätliga värde. Livet står ej stilla, ett spörsmål som man tidigare ej skänkt den ringaste uppmärksamhet, kan plötsligt bli ett livsintresse, på vars framgång eller fall oerhört mycket kan bero. Det är i sådana situationer kvinnorna för sina strävanden, sin rättskänsla, sina önskemål kräva ett gemensamt, starkt, av kvinnligt intresse buret organ, som kan höja deras röst i samhället. Såsom ett stridsorgan *mot* männen behöver detta därför icke framträda. Av strid och splittring ha vi övernog ändå, och vi vilja för vår del hellre framföra det som kan ena mänsklighetens två stora parter och på enighetens och samförståndets väg bidraga att förbättra, försköna och humanisera det samhälle, som räcker till för oss alla.

Efter den förödande tid som varit stå vi inför en i många avsenden märklig brytningstid, vari alla med längtan och tro på ett ideellare tillstånd måste samverka för att skänka växtkraft och ljus åt den framspirande brodden. Vi måste ånyo få upp de eviga och oförgängliga värden, som betryggat och förskönat människors förhållanden till varandra och bildat den enda hållbara grundvalen för en lycklig och god utveckling. I denna stora uppgift få kvinnorna icke saknas. De skola närvara icke blott såsom detigande i församlingen utan såsom värdenas utväljare och främjare, vilka sluta skyddsvakt lika fast och solidariskt kring *sina* ideal som den manliga riddarvakten slår obruten ring kring sina.

(Eftertryck förbjudes.)

Äktenskapet från rasbiologisk synpunkt.

Av professor *J. Vilh. Hultkrantz.*

(Sv. Kvinnors Medborgarförbunds artikelserie.)

I.

Från samhällets synpunkt är äktenskapets viktigaste uppgift att sörja för en tillfredsställande rekrytering av nästa generation. Det är våra barn, och efter dem våra avkomlingar i senare släktled, som skola fullfölja vad vi själva ej hunnit eller mäktat utföra; det är på dem det beror, om vårt folk och kultur skall kunna äga bestånd genom tiderna och ytterligare fullkomnas eller om våra materiella och andliga tillgångar skola förskingras och förstöras och vårt folk i skam och nesa gå sin undergång till mötes. Om flertalet av oss gäller det, att den största tjänsten vi kunna göra vårt fosterland är att skänka det goda söner och döttrar. Varje äktenskap, som leder till bildandet av ett lyckligt hem, i vilket goda barn kunna växa upp och under lämplig vård och fostran, med goda exempel för sina ögon småningom utveckla sina anlag i den rätta riktningen, är i sanning en fosterländsk gärning.

Erfarenheten visar emellertid, att framstående män och kvinnor kunna komma från hem, som icke tycka ha erbjudit några gynnsamma villkor för deras utveckling, och i motsats härtill att intellektuellt och moraliskt undermåliga individer kunna växa upp under de mest idealiska levnadsförhållanden. Förklaringen härtill lämnar oss utvecklings- och ärftlighetsläran, som visat, att individens utveckling i god eller dålig riktning i främsta rummet beror av de inneboende anlag, som han mottagit i arv från föräldrar eller förfäder, och att miljön — vari vi innefatta både andlig och kroppslig omvårdnad, uppfostran, undervisning och föredöme — endast inom relativt snäva gränser kan påverka arvsanlagen, påskynda eller fördröja, förstärka eller hämma deras utveckling. Några nya anlag skapas icke därigenom.

Rasbiologien underkänner ingalunda betydelsen av att våra barn och vår ungdom växer upp i en god materiell och andlig miljö; endast därigenom kunna de utveckla sina anlag i önskvärd riktning, och i sin tur bli i stånd att ytterligare förbättra livsvillkoren för senare generationer.

Men det enda verkligt effektiva medlet att förädla vårt släkte är att tillse, att de barn som födas äro utrustade med så goda arvsanlag som möjligt, och detta kan icke ske annat än genom ett gott *föräldraurval.* Det är genom äktenskapet som det bestämmes, vilka som skola bli föräldrar och ge sina egenskaper i arv till nästa generation, och det är därför som rasbiologien måste hävda den principen, att äktenskapet icke får betraktas som en ren privatangelägenhet, utan att staten i hela vårt släktes namn kan kräva, att icke dess intressen kränkas. Detta sker ifall personer med dåliga arvsanlag bidraga till släktets förökning, och det är därför med rätta som äktenskapsförbud stadgats för fallandesjuka, sinnessvaga och vissa sinnessjuka individer. Men detta är långt ifrån tillräckligt. Det finnes många andra kategorier av mer eller mindre samhällsodugliga individer, som icke borde få skänka sina dåliga egenskaper i arv till kommande generationer.

Den viktigaste förutsättningen för ett reformarbete på detta område är, att den allmänna uppfattningen av äktenskapets ändamål och föräldraskapets ansvar omdanas och fördjupas. Äktenskapet får icke såsom nu ofta sker, i främsta rummet betraktas som ett medel till att vinna ekonomisk bärgning eller högre social ställning, och ännu mindre såsom ett botemedel mot lättsinne eller hysteri. Vem känner icke igen uttrycket: "Det blir nog bra, bara man kan få honom (eller henne) gift." Måhända kan i ett eller annat dylikt fall det avsedda målet vinnas, men otaliga äro exemplen på att ett sådant steg måst sonas med livslång olycka och — vad värre är — med offret av de oskyldiga barnens lekamliga eller andliga välfärd.

Den första frågan man har att göra sig, innan man ingår äktenskap, är icke: vilka personliga fördelar kan jag vinna därav? utan denna: är jag så beskaffad, att det är till gagn eller åtminstone icke till skada för mänskligheten, att flera individer med mina egenskaper komma till världen? — Är jag nog lycklig att kunna besvara den frågan med ett obetingat ja, då behöver jag icke tveka att gifta mig, ja, det kan t. o. m. te sig som en fosterländsk plikt, att icke undandraga sig föräldraskapets ansvar. Finner jag däremot, att jag är bärare av sådana ärvtliga lyten eller svagheter, som göra mig till en börda för mina medmänniskor, då bör jag bespara eftervärlden en kanske flerdubbel börda av liknande art. Att under dylika förhållanden frivilligt avstå från faders- eller moderslyckan, kan vara lika ädelt som att offra livet för fosterlandet.

(Forts. i nästa n:r.)

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor
över hela landet

EGNA FONDER KR. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel
högsta gällande ränta

Telegramadress
"Kreditbolaget"

(Inf. gen. Göteb. Tandläkaresällskap)
Tandläkare Anne-Marie Heijde
Vasaplatsen 1. Telefon 15500.
Rådfrågning: Vard. 1/2 2—1/2 3, övriga tider efter avtal.

Tankar kring Julottan.

Det finns en dag på året som våra annars halvtomma Guds hus aldrig räcka till, och det är på julottan. Särskilt bestormade bli de kyrkor, vari man väntar sig att få höra något mer än vanligt framstående i predikan eller sång. Redan tidigt, tidigt på juldagsmorgonen börja kvarteren kring dessa tempel att stråla upp av ljus för att en stund senare vimla av efter hand allt tätare människoströmmar, som alla ila i samma riktning, mot samma mål: den under vinterhimlen i ljus och stämning vilande julkyrkan. Stegen av de många, många ilande fötterna eka i den tysta morgonen så sällsamt klart mellan husraderna, man hör hur takten drives upp i crescendo för att ytterligare öka varje gång en bil på hastande hjul susat förbi.

Ingen vill komma för sent! Alla, alla önska till varje pris komma in i Guds hus denna signade morgon. Och det känns som en djup missräkning för dem, som vid framkomsten måste vända tillbaka från det redan långt före ottesångstiden överfyllda templet.

Man gör säkert icke orätt i att söka en särskild orsak till den starka tillströmningen på juldagsmorgonen. Ingen lär väl nämligen tro att det är det religiösa behovet allena, som just denna dag skulle göra sig särskilt starkt påmint och förmå uttröttade människor att efter kanske endast ett par timmars sömn siga upp mitt i natten för att hinna i tid till julottan. Skulle de göra detsamma om det gällde en vanlig högmässa? — Knappast. Ty det är framför allt det ovanliga, sköna och stämningsrika över denna gudstjänst, de strålande ljusen, blommorna, granarna, den vackra sången och musiken som oemotståndligt locka dem. Allt detta tjusar och bevingar mera omedelbart än ord förmå deras själ, och lyfter den upp mot rymder av hänryckning och dröm. Tankar och sinnen lugnas, och på tonernas vågor vilar anden ut i Gud. Det är en gudstjänst sådan själen drömmer sig en hymn till himlens Fader, och sådan en nervös och uttröttad mänsklighet längtar efter att få fira den.

Och tankarna återkomma varje juldagsmorgon. Varför är det icke även under årets andra gudstjänster en liknande stämning, frid och glans över våra kyrkor? Varför sjunga icke de borna sångarna oftare under deras valv? Skulle månne icke kyrkan bli mera levande om så vore?

Tel. 5215. Tel. 5215.
Vår namnstämpel å
MATSILVER
finnes endast å garanterat
högsta kvalitet.
JUVELERAREFIRMAN
J. MARTIN JOHANSSON
20 Torggatan 20.

Min mamma använder alltid Mustads margarin.

Förebilden.

Till ungdomen.

Av *Rudyard Kipling.*

När, för att bruka en avskyvärd fras, ni "går ut i livets strid", så skall ni mötas av en organiserad liga, som skall försöka få er att tro, att den allenarådande principen i världen är: "Rikedom för rikedomens egen skull!" och att alla medel, som kunna förskaffa er rikedom äro, om ej berömvärda, åtminstone tillåtliga. — Ni kommer att leva och röras och hava er varelse i en värld, som behärskas av den tanken. Några av er komma sannolikt att duka under för giftet.

Jag vill nu inte begära av er, att ni inte skola ryckas med vid den första stormningen i livets stora kamp. Det vore att vänta, att ni skulle vara mer än människor. Men jag vill be er, att ni efter den första drabbningens hetta, skola hämta andan och ge akt på era kamrater en stund.

Förr eller senare skola ni få se någon på vilken tanken på pengar i och för sig som mål, ej medel, inte slår an, som ej visar något intresse, om han blir påvisad de fördelaktigaste sätten att nå detta mål, och som inte tar emot pengar om de erbjudas honom till ett visst pris. Till en början skall ni känna er böjd för att skratta åt en sådan man och anse honom betydligt enfaldig. Jag råder er att studera honom noga, ty han kommer snart att visa er, att guldet är allas herre utom den mans, som inte frågar efter det. Ni kan komma att möta den mannen på er lantgård, i byn eller på ämbetsrummet. Men ni kan vara säker om att var eller när ni än må råka honom, om det skulle komma till en direkt kraftmätning mellan er, så skall hans lillfinger visa sig vara starkare än er hand. Ni kommer att frukta honom; han känner ingen fruktan för er. Ni skall nödgas göra, vad han vill; han kommer inte att böja sig för er. Ni skall finna, att ni ej har något vapen i ert förråd, varmed ni skulle kunna såra honom, intet argument, varmed ni skulle kunna övervinna honom. Han kommer alltid att stå som den överlägsne.

Jag ber er, som sagt, studera denne man. Ännu hellre skulle jag önska, att ni vore som han, emedan det, från en lägre synpunkt sett, betalar sig dåligt att regeras av begär efter rikedom för rikedomens egen skull. Om ni behöver mer pengar än ni har, för edra medmänniskors skull, så bruka då er vänstra hand till att förtjäna dem, men behåll den högra fri för ert rätta arbete i livet. Om ni använder båda edra armar till att förtjäna pengar, så kommer ni i fara att nödgas böja er för djupt — i fara att förlora er själ.

(Ur ett tal av Kipling till studenterna vid Mc Gill University i Montreal.)

Den tyske konduktören: — Inte får ni dra en stor koffert med er in i kupén!

Den svenske resenären: — Koffert? — *Koffert?!?* Det är ju min portmonnä.

Nordiska Handelsbanken
Stockholm. GÖTEBORG. Malmö.
Egna fonder: Kr. 72,650,000:—
Notariatavdelning.
Förvaltar enskildas och kassors värdehandlingar mot billig avgift.

Ett folk i smältdegeln.

Hur undrande stå vi icke inför det ryska folkets öde! Denna revolution, som gått till yttersta gränsen för det möjliga, detta fullständiga raserande av ett gammalt, fast grundmurat samhälle, denna omvälvning av ett folk, där de främsta blivit de yttersta och de yttersta de främsta, detta gigantiska materiella sammanbrott, som om landet varit prisgivet åt plundrande, skadelystna fiendehärar — det hela är ofattbart, groteskt meningslöst.

Och dock ligger det kanske följdriktighet i händelseförloppet och även en förnuftig mening.

En antydan härom ger den engelske författaren Sir Philip Gibbs i sin nyligen utkomna bok "The Middle of the Road".

Han har vistats i Ryssland. Vad han sett och hört låter han bokens hjälte Bertram Pollard berätta.

Bland de gripande skildringar, denne lämnar, är också en bild från Moskva.

Han vandrar över Trubnajatorget, omgivet av förfallna hus, vilka ännu bära märke efter det kulrägn, som en gång smattrat mot deras murar. Torget är fullt av bönder, som sälja produkterna från sina små gårdar. Utanför bondskaran, avsides för sig själva, stå andra försäljare, män och kvinnor, mest kvinnor. Några äro klädda i bondkläder, men de flesta äro iförda de bedrövliga resterna av dräkter, som en gång varit vackra, eleganta, dyrbara, men nu trasiga, fläckiga lumpor, sådana som hölja endast det djupaste, mest hopplösa armod. Dessa människor, alltför fattiga för att kunna skaffa sig såpa och tvål, äro täckta av smuts, kläder, ansikten, händer. De erbjuda en jämmerlig anblick, men ändå finnes något hos dem, som förråder ädel härkomst och förfining — de tillhöra den ryska aristokratien, nu tiggare. **För att få bröd** stå de här och söka avyttra vad de ännu ha kvar från den tid, de levde i överflöd, det sista svaga värnet mot den sig närmande hungersdöden, hårnålar, kammar, nipper, en spets, någon prydnadssak. När de möta främlingens blick slå de ned sin i blygsel.

En ung flicka bland dem, Nadia, fängslar hans intresse. Han får hennes adress och uppsöker henne i det kyffe, hon kallar hem, ett rum utan dörr, ersatt av ett skynke, med möbler av gamla packlådor. Fadern, av furstlig börd, reser sig till hälsning, en ståtlig gestalt, höljd i trasor — en smutsig tiggare. På en eländig bädd vilar modern.

Den besökande får höra deras fruktansvärda historia, en berättelse om övervåld, utplundring, fängelse, fattigdom, svält, hopplöshet.

Men nu griper den unga Nadia in i samtalet.

— Min far, säger hon, hoppas ingenting mer för Ryssland — man förstår det — efter allt vad han genomgått och lidit! Men jag som är ung, jag tror, att ur all denna **nd något gott skall uppstå.** Ryssland har renats som genom eld. Under käjsardömet rådde ett stort fördärv. Hovet var mycket lastbart — hur ofta har du inte sagt det, far! De unga männen i den förmögna klassen voro lättjefulla och levde i lyx. De arbetade aldrig. Vi unga, som stannat kvar i Ryssland, hava lärt att arbeta och att gråta. Vi hava hungrat med folket. Våra händer ha genom arbete blivit lika grova som deras, vi ha blivit luttrade och vi skola hjälpa till att bygga upp ett nytt Ryssland, bättre, ädlare än det gamla. — Det ryska folkets själ kan icke fördärvas, den är god, ädel, stor — jag har lärt känna den under mitt arbete hos bönderna. Snart kommer en ny tid — den *är* här redan! Den kommer med frihet. Det skall bli större lycka än förut. Ryssland skall leva ett ärofullare liv, det skall äga ett folk, som är värt friheten. Det är min tro — utan den skulle jag dö!

— — —

Så långt den engelske författaren.

I intet av de europeiska landen har klasskillnaden varit så stor som i Ryssland, knutpiskans land. En överklass, om ägde all livets härlighet, kunskap, makt, frihet, guld, njutningar, och en underklass, okunnig, försummad, förtryckt, fattig, exploaterad! Uppgörelsen mellan dessa båda fientliga världar måste bli fruktansvärd, och den *blev* det! Bakom revolutionen, denna utplundring, detta utrotande av överklassen, dessa bestialiska "röda" grymheter måste ha legat ett glödande, osläckligt hat, tänt och närt av generationers lidna oförrätter, en avund, en skadelystnad som endast den utplundrade kan känna mot den som bedragit och plundrat honom, en fruktan och ångest för att denna hatade överklass, om den icke tvingades ned i samhällets djupaste avgrund, åter skulle kunna arbeta sig upp, erövra makten och vrida samhällsförhållandena tillbaka till vad de en gång voro.

— — —

Den överklass, som överlevat jordbävningen och genomlidit revolutionens fasor, tänker helt säkert icke på revanche utan, som den unga Nadia, på försoning. Den har tvingats att byta plats med den underklass, vars hårda öden tidigare aldrig sysselsatte dess tankar, den har fått leva dess liv, den har saknat arbete för utkomsten, har hungrat, frusit, bott i förstädernas ruckel, marterats av smutsen, förödmjukats, förtryckts av de maktägande, stått rättslös.

När ordnade förhållanden åter inträda, och allt tyder på, att de redan äro under utkristallisering, skola den bildade klassens män och kvinnor i kraft av sin kunskap åter höja sig och ernå inflytande, men det är otänkbart, att de skola söka återställa samhället i dess gamla skick, prisgiva andra åt de sociala orättvisor, under vilka de i sin förnedring själva suckat. Barmhärtigheten, rättskänslan skola träda hindrande i vägen, och om *de* icke tala, skall klokheten göra det. De övre samhällsskikten skola icke våga återställa den stora klasskillnad, som i sig måste inneluta sprängstoffet till en ny revolution, för vilken deras efterkommande skulle falla offer. Ett nytt samhälle skall uppstå med mindre makt och rikedom å ena sidan, mindre beroende och armod å den andra, men i stället en jämnare fördelning av samhällsmakt och materiellt välstånd, vilken är en nödvändig förutsättning för samhällsfreden. Den ryska nationen, nu i smältdegeln, skall, när omvandlingsprocessen är fullbordad, framstå som ett nytt lyckligare folk. — Nadias och den bildade ryska ungdomens tro skall helt säkert icke komma på skam.

TREVLIG *och* INTRESSANT

FÄRSKA NYHETER VÄRDEFULLT INNEHÅLL
GÖTEBORGS MORGONPOST
Den största morgontidningen

Vår viktigaste kvinnofråga inför nästa riksdag.

Nu gäller det att handla!

Bland de lagförslag, som inom de olika departementen förberedas till 1923 års riksdag, är även förslag till lagar *om kvinnas tillträde till statstjänst,* den viktigaste av de kvinnofrågor, som ännu äro olösta.

Ärendet var uppe till behandling vid 1922 års riksdag, men kunde, då kvinnovärlden, med undantag av några kvinnliga sammanslutningar, icke visade nämnvärt intresse för saken, utan större svårighet och uppseende fällas och ställas på framtiden.

Med anledning av att frågan skall upptagas till förnyad behandling av den snart sammanträdande riksdagen hava, enligt "Hertha", Fredrika Bremer-förbundet, Akademiskt bildade kvinnors förening och Föreningen Kvinnor i statens tjänst ingått till k. m:t med en skrivelse i ärendet.

De nämnda föreningarna uttala som sina önskemål, att behörighetslagen bör innehålla allenast ett tillkännagivande, att kvinna skall likställas med man i avseende på behörigheten att innehava statstjänster. D. v. s. att hon på samma sätt som mannen genom avlagda examina, meriter och visad duglighet skall kunna kvalificera sig för statens tjänster.

Man bör vara hjärtligt tacksam för de ifrågavarande föreningarnas påpasslighet och nu gjorda ingripande, men samtidigt bör det stå klart för kvinnovärlden, att den skriftliga hänvändelsen till k. m:t icke är tillräcklig för reformens genomförande.

Det måste göras klart för riksdagen, som ju har att fälla utslaget, att det resta kravet stödes av en stark kvinnlig opinion. Att väcka och ge uttryck åt en sådan opinion bör icke vara svårt, när det gäller en fråga av så omätlig betydelse för *alla* självförsörjande kvinnor.

Den nu gällande lagstiftningen beskär de kvinnliga statstjänstemännens befordringsmöjligheter o. håller dem nere på de lägre platserna samt utmäter deras lön efter en lägre skala än den som tillämpas för männen. Genom denna särlagstiftning betygsätter staten kvinnorna som en andra klassens arbetskraft och underkänner principen om lika lön för kvinnlig och manlig befattningshavare.

Kommunerna och de enskilda arbetsgivarna anse sig givetvis också berättigade att tillämpa de i lagstiftningen förankrade, av alla arbetstagande kvinnor som en orättvisa uppfattade principerna:

De lägre befattningarna till kvinnorna samt

Mindre lön till de kvinnliga befattningshavarna än till de manliga.

Blir däremot likställighetsprincipen i fråga om statliga tjänster och lön erkänd och förd ut i praktiken, skall den, därom råder ej tvivel, efter hand komma att godtagas även av kommunerna och de enskilda arbetsgivarna.

I VARJE SVENSKT HEM
som vill följa dagshändelserna inom politikens, handelns, konstens och litteraturens område
läser man numera
GÖTEBORGS HANDELS- OCH SJÖFARTS-TIDNING

Kobbs Thé
är alltjämt marknadens förnämsta

Kerstin Lindahls BLOMSTERAFFÄR
Korsgatan 4, Telefon 8462
Rekommenderas!

Det gäller därför för de självförsörjande kvinnorna att medels en gemensam kraftansträngning bringa behörighetslagen i hamn. Låt oss dryfta frågan inom mindre kretsar, inom våra föreningar, låt oss anordna möten med föredrag och diskussioner, låt oss fatta resolutioner, i vilka vi kräva reformens genomförande, låt oss offra och insamla pengar till en kraftig propaganda! Låt oss göra allt detta snart, ofördröjligen!

Kvinnornas Tidning skall i ett av de närmaste numren återkomma med en utredande artikel i frågan.

Vi hava under det gångna året haft inne flera sådana artiklar. Gärna sända vi de ifrågavarande numren till kvinnor, som inom föreningar och klubbar vilja bringa frågan under debatt!

Den unga storstadsfrun har under några sommarveckor inackorderat sig med sin lilla dotter hos kyrkoherdens ute på landet. Då de skola gå ner till första middagen, känner hon sig föranlåten att hålla ett litet upplysningsanförande för flickan:

— Nu ska du göra precis som de stora gör. Innan du sätter dig till bords, skall du alltså ställa dig en stund tätt bakom stolen, se allvarsam ut och knäppa ihop händerna så här — nej, inte så — utan så här!

Nedkommen i matsalen gör Ulla, som hon tillsagd är, men plötsligt höres i den djupa tystnaden hennes gälla otåliga stämma:

— Men mamma då, hur länge skall jag stå och lukta på stolen?

*

Offentliga nöjen.

Stora Teatern

Nyårsafton kl. 7:
För sista gången **Bajadären.**
Odette — *Naima Wifstrand.*
1—8 jan.:
Barberaren i Sevilla.

Lorensbergsteatern.

Nyårsafton kl. 1,30:
Barnföreställning: **Rödluvan.**
Nyårsdagen kl. 1,30 Matiné:
Hittebarnet och **Socorros inackorderingar.**
Kl. 7,30:
HAMLET.

FOLKTEATERN.

Nyårsafton kl. 9,30: **Nyårsvaka.**
Nyårsdagen kl. 8
Premiär:
Nyårsrevyn 1923.

Nya Teatern.

Söndag och Nyårsdagen kl. 1,30:
BARKEN MARGARETA.
Nyårsafton kl. 7: **Rena rama sanningen.**
Kl. 10—12: **NYÅRSVAKA.**
Nyårsdagen och följande dagar kl. 8:
Bröllopet på Ulfåsa.

LILLA TEATERN.

Nyårsafton kl. 7: **Hemslavinnor.**
Ordinarie biljettpriser.
Kl. 1/2 10 precis: **Nyårsvaka** med **Hemslavinnor** och **Cabaret.**
Biljettpriser till Nyårsvakan Kr. 3: o. 2:—.
Nyårsdagen kl. 8 Premiär: **Nyårsrevyn 1923.**

Ett ord till våra prenumeranter!

Glöm ej att i god tid förnya prenumerationen på *Kvinnornas Tidning*. Eljes får ni icke det första januarinumret i rätt tid.

Välkommen tillbaka, hälst tillsammans med en ny prenumerant!

Den unga damen var mycket gäcksam mot den förälskade ynglingen och njöt i fulla drag av det uppriktiga bifall hon skördade av de kringstående ungdomarna.

— Snälla herr Rosenblad, utbrast hon till sist, så stora öron ni har! De äro rekordartade!!

Men då rann sinnet till på den plågade: — Ja, det är sant. Med mina öron och ert förstånd skulle det bli en praktåsna.

Sade och gick.

Nyutkomna böcker.

Universella Broderskapets teosofiska förlag.

Den teosofiska vägen. N:r 6. — Katherine Tingley: Kärnpunkter ur ett föredrag i Nürnberg, Magister Artium: Uppfostrans grundval, F. P.: Innebär ålderdomen tillbakagång eller mognad?' William Z. Judge: Teosofiens Ocean. m. m. Pris 2 kr.

Köp WILKES HERRHATTAR!
Bästa fabrikat.

Det svaga kärilet.

För någon tid sedan gästades Göteborg av normannen d:r Carl Schiötz, som på inbjudan av Pedagogiska sällskapet och Göteborgs flickskoleförening inledde en diskussion om samskoleväsendet. D:r Schiötz, som är motståndare till samskoleundervisningen, påvisade bl. a. med stöd av en rad exempel och uttalanden *att hälsotillståndet är långt sämre bland flickorna än bland gossarne. Flickorna kräva därför också*, förklarade han, *helt andra hygieniska hänsyn än gossarne — det är absolut felaktigt att ställa samma krav på båda kategorierna.*

Med detta uttalande har d:r Schiötz tydligen velat fastslå, att flickorna på grund av fysisk svaghet icke rå med samma kurser, samma arbetstakt i fråga om undervisningen som gossarne.

Låt oss godtaga påståendet om flickornas sämre hälsa. Men då återstår den utomordentligt viktiga frågan, om denna bräcklighet är något med deras natur sammanhörande och därför ofrånkomligt, eller om den är förvärvad och sålunda möjlig att övervinna.

Kvinnan är släktets moder, och det skulle stå i uppenbar strid mot naturens i allt så ändamålsenliga lagar, om hon ifråga om kroppslig sundhet vore sämre rustad än mannen. Man skulle i så fall otvivelaktigt också finna en motsvarande företeelse inom djurvärlden, men när har en sådan väl påvisats? Hanen är ofta grövre byggd än honan, det är sant, men detta förhållande är ju alldeles icke liktydigt med bättre hälsa.

Det finns veterligen ingenting, som talar för att mannen av naturen är friskare och sundare än kvinnan, men åtskilligt som gör motsatsen sannolik.

Låt oss se vad vår svenska statistik säger! Följer man i densamma de olika årsklasserna pojkar och flickor fram genom livet, finner man en konstant mindre dödlighet bland flickorna än bland gossarne. Av 10,000 årsbarn är, när det gäller pojkar, 8,476 i livet i det tionde året. För flickorna är antalet 8,650. I 15-års åldern har man 8,353 gossar i livet mot 8,505 flickor. Denna skillnad ifråga om dödligheten till kvinnokönets fördel kvarstår livet ut och blir ännu större i de högre och högsta årsklasserna, något som ju också påvisats då det gällt kvinnornas pensionering.

Ur dessa förhållanden kunna tydligen inga belägg hämtas för påståendet om den dåliga kvinnohälsan.

Det faller också artikelförfattaren i minnet, att en i början av detta år avlämnad officiell engelsk rapport rörande det industriella arbetet, innehöll ett meddelande, att läkarne gjort det märkliga rönet, att vid olycksfall de kvinnliga arbetarne äro bättre ställda än de manliga. Det har nämligen visat sig, att vid lika svåra kroppsskador kvinnorna ha större utsikter att överleva påfrestningen än männen, och att de vid icke livsfarliga men inbördes lika allvarliga olycksfall raskare och fullständigare återhämta sig än männen.

Tala icke de anförda förhållandena för en större livskraft, en ursprungligen mycket stark hälsa hos kvinnan? Skulle det icke ligga en förnuftig mening i ett sådant gynnande just av den del av mänskligheten, som har att bära bördan av släktets fortplantning?

Men hur skall man då förklara, att flickor och kvinnor i allmänhet ha att dragas med större klenhet än vad som faller på det andra könets lott? Finnes icke berättigad anledning att tro, att den påklagade bräckligheten icke är något för den kvinnliga konstitutionen utmärkande, utan att den rätt och slätt framkallas av icke tillbörligt beaktade, ogynnsamma förhållanden?

Åtskilligt talar härför.

Låt oss dröja särskilt vid ungdomen, vilken det ju nu är fråga om!

Tillåtas flickorna att växa upp och utvecklas i fysiskt hänseende under förhållanden i hälsoavseende lika gynnsamma som de gossarne tillerkända?

De flesta mödrar hava klart för sig nödvändigheten av att pojkarne få riklig och kraftig kost — hur glädes man icke över den friska pojkaptiten! Men är det på samma sätt ifråga om flickorna? Är det icke i s. k. bättre hem rätt vanligt, at mammorna tillhålla döttrarna att icke äta för mycket, för det att de ej, till förfång för sitt utseende, skola bli stora och grovt byggda, eller att de anse, att flickorna ha mindre behov av kraftig kost än pojkarne? Och är det icke i arbetarehemmen så, att de bästa bitarne självfallet reserveras för de manliga familjemedlemmarne, som i första hand anses "behöva" dem, under det att kaffet intar en dominerande plats på den kvinnliga matsedeln? Kan icke detta innebära, att den kvinnliga ungdomen är på ett för hälsan skadligt sätt otillräckligt närd?

Leken i det fria, sporten spelar en utomordentligt viktig roll ifråga om barnets kroppsliga utveckling. Man har förståelse härför så snart det gäller pojken, men har man det ifråga om flickan? Pojkens leksaker, skridskor, kälke, skidor, cykel m. m., höra ihop med friluftslivet, flickans dockleksaker hålla henne inom fyra väggar. Detsamma göra handarbetena. D:r Gustaf S. Lundahl har nyligen i en till telefonisterna adresserad hälsovårdsartikel bl. a. skrivit: "Man kunde verkligen gråta blodstårar, när man tänker på, huru tusentals damer undergrävt sin hälsa på handarbeten." — Hur många skolflickor är det icke, som använda den tid skolan och läxläsning lämnar dem ledig till handarbeten i stället för rekreation i fria luften! Vad de fattiga hemmen beträffar släppa de pojkarne ut på gatan, under det att flickorna få hjälpa till med de husliga sysslorna. Det sistnämda är kanske det nyttigaste, men det är alldeles säkert icke det hälsosammaste.

Hur grundligt motionerar sig icke skolpojkarne, åtminstone de yngre årsklasserna, under rasterna med kroppsansträngade styrkegivande lek, hur stillsamt leka icke flickorna, hur gärna utbyta de icke leken mot promenaden i långsam takt eller mot ett samspråk i stillastående klunga.

När ni passerar de här och var befintliga offentliga lekplatserna, så giv akt på förhållandena! Ni ser hundra, kanske tusen pojkar i hurtig, stärkande lek och i regel icke en enda flicka!

Ytterligare jämförelser skulle kunna göras, men det anförda torde vara tillräckligt stöd för påståendet, att flickorna i hygieniskt hänseende växa upp under ogynnsammare förhållanden än pojkarne.

Ligger det icke nära till hands att tro, att orsaken till att flickorna äro pojkarne underlägsna ifråga om hälsa är att söka just här? Att denna underlägsenhet i någon mån förekommer har man kanske känt till, men att den skulle vara så betydande som d:r Schiötz med stöd av "en rad exempel och uttalanden" gör veterligt, torde utgöra en fullständig överraskning och en mycket obehaglig överraskning för de flesta. Har detta varit ett inom skolvärlden allmänt observerat sakförhållande, så borde allarm ha slagits för länge sedan, och alla krafter satts in på att förbättra och stärka flickhälsan. Det skulle vara alltför upprörande, om den åsikt d:r Schiötz företräder vore allmän, den nämligen att flickornas ohälsa är något så faktiskt och så bestående, att man måste utgå just från den, när man skall ordna det framtida undervisningsväsendet för flickorna.

Flickhälsan, kvinnohälsan är ingen kvinnosak, dess främjande icke uteslutande ett kvinnointresse. Den är av betydande vikt även för mannen. Klena och sjukliga döttrar äro en börda för en far, klena och sjukliga kvinnliga medhjälpare äro en dålig kraft för en arbetsgivare, och vad det innebär för en man att ha en klen och sjuklig hustru behöver icke sägas. En tanke på den kommande generationen är också på sin plats — den behöver friska kärnsunda mödrar.

Naturen har — alla skäl tala därför — helt säkert givit kvinnan samma fond av hälsa som hon skänkt mannen. Man behöver endast giva denna hälsa nödig ans och vård för att få henne att härligt blomstra.

Med en upplaga
mer än dubbelt så stor
som någon annan daglig morgontidning i Göteborg o. västra Sverge är den därstädes ojämförligt mest spridda morgontidningen
Göteborgs-Posten

I alla samhällsklasser läses
Göteborgs-Posten

Effektivaste annonsorgan
i Göteborg och västra Sverge är följaktligen
Göteborgs-Posten

PRENUMERERA PÅ KVINNORNAS TIDNING!

Drick
Lundgrens
Théer

ÄKTA CEYLON

ÄKTA KINA

Utvalda från de finaste och förnämsta theplantagerna på Ceylon och i Kina, hava de en utmärkt fin och delikat arom samt garanteras rena och oförfalskade.

JAMES LUNDGREN & Co.
GÖTEBORG
Sveriges största och förnämsta théfirma.
Rikstelefoner 829, 4319.
Telegramadress: JAMES, Göteborg.
Etablerad 1888.

Svensk Telefontidning.

Kvinnotidningarne komma i rask följd. Den nyaste som funnit vägen till vårt redaktionsbord är "Svensk Telefontidning", organ för Kvinnliga telefonmannaföreningen. Dess uppgift är att arbeta för kårens bästa och utgöra den sammanhållande länken mellan föreningsmedlemmarne.

Då publikationen icke är någon direkt konkurrent till vår tidning erkänna vi villigt, att den är synnerligen väl redigerad — redaktör är Henny Wifstrand. Tidningen är piggt och förtroligt skriven för kamratskaran. Vi tillönska all framgång och hoppas, att varenda telefonist landet runt skall förstå, vilken stor nytta ett eget organ kan göra kåren, och på grund därav bli prenumerant.

Lärarinnan: — Det står här, att Kanaan var ett land, som dröp av mjölk och honung. — Hurudant föreställa ni er, kära barn, detta land?

Hela klassen: — Klibbigt!

TILL JULKALASEN!
Passande Julklappar.
NADCO HEMFÄRGER
Marknadens hittills oöverträffade och billigaste hemfärg. Fråga Eder handlande eller tillskriv
A.-B. NADCO, GÖTEBORG.

(Med ensamrätt för Sverige. Eftertryck ej tillåtet).

I Rosenhof.

Roman av ***Luise Westkirch.***

Översättning av —e.

5.

Paul märkte icke den underton av kval, som klang genom vännens överdrivna munterhet, utan sade något överlägset:

"Ja, du kan nog vara glad och bara tänka på nöjen. Din bror Ernst har redan från barndomen varit dig mer än far. Och hos honom och hans hustru har du ett gott hem; de göra allt för dig, och ingen finns som ställer till ovänskap. Men jag...! Aldrig har min far unnat mig någon glädje ens i barndomen. Alltid stod käppen på lur i hörnet, och när han svängde den och skrek så taket lyftes, så hade mor inte mod att försvara mig. Att vara lärpojke hos honom där nere i den lilla smedjan! Ja, det vet ingen, vad det ville säga — så hade han aldrig vågat behandla en främmande lärpojke. Och när jag blev gesäll och myndig, fick jag icke ens en portnyckel, så sträng var han, den gamle mannen. Jag hade ju kunnat ta' min rätt, men just då började mor bli sjuk och kunde inte fördra ofrid i huset. Och därför, för mors skull, begriper du, fogade jag mig. Och det ångrar jag heller inte. Tvärtom är det mig en kär tanke att jag genom mitt tålamod gjort hennes sista dagar lättare. Och så måste jag ju ut och exercera. Första gången jag hade permission var till mors begravning. Och andra gången fann jag redan den nya på mors plats, hon, min styvmor. Jag stannade ändå i huset. Jag var uppfostrad till aktning och lydnad för föräldrarna, också skulle jag en gång överta' fars smedja, detta var långt förut bestämt och alldeles rättvist, ty smedjan hade blivit köpt för mors hemgift. Men den nya tyckte inte om den planen. Hon höll på styvrarna, och när då hennes pojke blev född, så började hon bli rädd, att det inte skulle räcka till för henne och hennes unge, och då började traggandet. Far skulle hetsas på mig, och jag på far. Stannade jag hemma en kväll så grälade hon, och gick jag ut, så grälade hon ändå värre. Far tänkte han kunde ta' till käppen igen liksom förr, den stod kvar i samma hörn! Men nu hade jag ingen mor att vara rädd om. Och så gick det, som det måste gå. En dag kom det till ett stort gräl, och det usla kvinnfolket fick sin vilja fram. Sedan dess har jag varit vild och galen, det är sant, supit och levat om och slängt ut pängarna, bara för att reta den gamle."

"Åh prat!" svarade Ede, "gör dig inte sämre än du är. En smula livade ha vi varit, det kan väl inte skada? Och det rör förresten ingen. Det var våra egna surt förtjänta pengar — och roligt hade vi!"

"Nå, om du så tycker!" medgav Paul. "Men jag har ingen lust att leva om. Jag tycker det är roligt att arbeta. Redan då jag var pojke, brukade jag fundera ut förbättringar och uppfinningar. Det visste nog den gamle och ville därför inte gärna släppa mig. Och nu så där för en tre veckor sedan, så fick jag en idé, som jag inte kan bli av med. På spårvagnarna finns ju gallergrindar, som stänga av plattformen både framtill och baktill, otrevliga, klumpiga äro de, rent av livsfarliga. Då föll mig in, om man inte skulle kunna göra dem att slå upp, i stället för att öppna dem åt sidan. Gallret skulle vara rörligt, låta slå ihop sig som en solfjäder och med en liten stålfjäder upptill skulle de kunna fasthållas under in- och avstigandet, och sedan lätt släppas ned igen. Ser du, Ede, så har jag tänkt mig saken."

Ur den stängda bordlådan tog han fram åtskilliga vackra och ordentliga ritningar, som han bredde ut framför Wessel.

Denne såg mäkta förvånad ut.

"Människobarn, vad du gör dig för onödigt besvär! Och för sådant där har du tid! Med sådan smörja skulle jag aldrig bråka min hjärna. Nå, låt se!"

Han tog ritningarna, den ena efter den andra och betraktade dem med sådant allvar, att ett djupt veck bildades emellan hans ögon.

"Människa, detta är ju storartat", sade han efter en liten stund. Kolumbii ägg! Enkelt och klart som en multiplikationstabell. Det är bara, att någon skall hitta på det. Tusan vad du är slängd. Hade man bara pängar, kunde man göra sin lycka med det där."

"För min direktör i Vaggon-fabriken t. ex. vore det ett fynd. Tror du inte?"

"Jo, och vinsten bleve också 'ett fynd', men nötkärnorna behölle han, och skalen slängde han nog i huvudet på dig. Det är just olyckan, om en av oss har huvud — pängarna ha de andra. Och pängar är trumf! Och därför säger jag än en gång: Det lönar sig inte för oss att ha varken förstånd eller idéer. Låt sätta dina ritningar i glas och ram, min gosse, och skriv därunder: 'Vila i frid'!"

Han tog sin hatt och tryckte den hårt på sitt blonda krushuvud.

"Om jag hade min egen smedja", överlade Wieprandt långsamt, "så jag kunde göra en modell, eller om det vore möjligt att taga ett patent..."

"Ja, om du hade månen här nere, kunde du smälta silver ur den! Kanske om du svälter och spar din lön, så hinner du få ihop nog, då du blir sextio."

"Schack hade härom dagen en annan idé, som tyeks bättre."

Ede stod stilla. "Schack? Hör nu, vad är det egentligen för en karl? Var kommer han ifrån?"

Han umgås ibland hos Pothoffs. Mer vet jag inte, och jag tror inte heller Pothoff känner honom närmare, men slug är han, förb. slug. Förstår sig på lagen som en häradshövding. Han gav mig verkligen en nyttig vink. Om det nämligen verkligen förhåller sig så, att far köpte sin smedja för mors pängar — och det är så — så är jag såsom ende son mors arvinge, och jag är myndig, och då duger det inte, att far och hans andra hustru helt enkelt kör ut mig och behåller mitt arv." —

Ede slog ifrån sig med händerna. "En process! Nej förr än jag läte dra' mig inför rätta, så slängde jag smedjan och allt ihop för fötterna på den förb. häxan." —

"Men jag behöver pängar" svarade Wieprandt. "Jag har haft otur med verkmästaren, och jag har slutat i vaggonfabriken." —

Hennes nåd: Jag är mycket noga ifråga om personlig snyggnet, och jag förväntar, att ni ofta badar, även om ni icke gör det varje dag som jag.

Den nya tjänsteanden: Nä, jag är mycket för ren för att behöva det!

*

Den unge gulaschen genomgår en kurs i levnadsvett och polityr.

— Antag, säger läraren, att ni bor på ett hotell. Av misstag stiger ni in i ett annat rum än ert eget och ser framför er en ung dam i paradisdräkt. Nå, vad gör ni då?

— Jag slår händerna för ansiktet och rusar på dörren.

— Inte blamerar sig en gentleman på det sättet! Ni kniper ihop ögonen, som om ni vore närsynt, och säger: "Förlåt, min herre, jag tog miste på dörr!" Och så går ni lugnt ut igen.

Varje förståndig husmoder
använder
Pellerins Margarin
i hushållet

Frestelse.

Det var i kyrkan på juldagsmorgonen.

Även där kan man understundom tvingas att göra en del betraktelser som uteslutande äro av denna världen.

Såsom alltid denna dag var templet till trängsel fyllt av besökare. Om av slump eller genom någon på förhand gjord anordning voro en stor del av läktarens bänkar besatta med skolgossar i 10—15-årsåldern, medan en hel del vuxna personer, medelålders och äldre, som sannolikt slitit hårt före helgen och nu gått till kyrkan för att i lugn och frid njuta en religionens högtidsstund, stodo och trängdes på gångarna.

Det var roligt att se denna skolungdom samlad, men det gjorde onekligen ett underligt intryck att den satt, medan de äldre stodo. I övrigt uppförde den sig exemplariskt, dock mer eller mindre fulländat allteftersom deras fostran i hemmet blivit mer eller mindre fulländad. Ty det kunde icke hjälpas. Det var hemmet, föräldrarna, de dagliga vanorna man såg tvärsigenom dem. Såg det icke allenast på kläderna och den yttre vården, utan även på deras skick i övrigt.

Särskilt fängslades uppmärksamheten av en gosse i 14—15-årsåldern. Hans dräkt hade ett annat och bättre snitt än de andras, det blonda huvudet var välvårdat och bars högt. Med nästan militärisk raskhet och disciplin reste han sig upp varje gång ritualen så fordrade. Psalmer, text, bön, allt följde han med såsom en vuxen människa.

Denne pojke blev, precis så som jag i tysthet väntat, den förste som erbjöd sin plats till en av de stående på gången utanför.

Kort därpå följde en hel del pojkar bakom honom exemplet. Den rörelse av beundran för deras ridderlighet man därvid erfor förvandlades dock snart till helt andra känslor, då man förstod att det hela endast var en liten förberedande manöver till att på ett så fint sätt som möjligt kunna smita ifrån predikan, som just då begynt. Man rådplägade tyst genom tecken- och ögonspråk med varandra, och snart lufsade tre av pojkarna modigt i väg.

Den militäriske pojken vände sig om. Nästa kontingent, som stod beredd att försvinna, gjorde ett tecken till honom: kom med! Han svarade med ett nekande tecken: nej, jag kommer inte. Men man såg hur frestelsen kämpade inom honom, och hur blicken i ett ögonblicks svaghet längtansfullt följde den nya bortdragande gruppen. Nu voro endast ett par tre pojkar kvar. De gåvo honom en sista påtryckning genom att förstulet rycka honom i rocken. Han vände sig om — smålog och skakade på huvudet. Bakom sig hörde han de sista kamraterna gå. En suck höjde hans bröst. Men han stod alltjämt ståndaktigt kvar — en representant för god fostran och vardande mannaheder.

Jag känner inte hans föräldrar. Men jag skulle vilja trycka deras hand. De ha med en sådan pojke satt in en ung medborgare i världen, som det är ärofullt att ha fostrat.

Ragna Peters.

Insändarnes spalt

"Nakenheten".

Om det tillåtes en manlig stämma att höja sig i Kvinnornas Tidning, skulle jag vilja säga några ord till Den Fundersamma.

Den Fundersamma gör opposition mot Eldhs "porträttstatyer" av Strindberg, Josehpson och Fröding, som skola stå, "som bekant, rakt upp och ner, allvarliga, korrekta, och nakna".

Nu har jag inte sett statyerna ifråga annat än i några dåliga tidningsreproduktioner. Jag får döma efter dem och efter vad som i sak sagts av en och annan, som känner skisserna och verken i det skick de nu befinna sig i.

Då måste man emellertid först och främst fastslå, att stoderna *ej* äro porträttstatyer. För detta senare fordras, att huvudena återges med en mer eller mindre utpräglad realism. Skedde detta — om porträtthuvuden utan vidare sattes på de nakna idealiserade gestalterna — då vore kritiken för visso befogad. Ty då bruste konstverken i en kardinalpunkt för allt som vill vara konst: i konstnärlig helhet. Enligt vederhäftig uppgift äro huvudena emellertid liksom gestalterna idealiserade. Även ett idealiserat huvud måste dock ha ett ansikte, och om detta ansikte så att säga bildas över en porträttmask, eller om det skapas över ett annat motiv, torde, konstnärligt sett, vara rätt så likgiltigt. Däremot är det ej likgiltigt, om det ansiktet som blir, uttrycker något för personligheten väsentligt. Kan konstnären bilda (obs. ej = avbilda) sin stods ansikte efter den dödes, omforma det efter sina intentioner och sammansmälta det med kroppen och dess attityd till ett samhörigt helt — då har han rätt att gå den vägen, och har även utsikt att nå en djupare och mer gripande verkan än eljes. Därför har Eldh också rätt att begära uppskov med domen över hans verk, tills de äro fullbordade.

Jag nämnde kroppens attityd. Kroppen är i en stod som de ifrågavarande inte självändamål. Dess uppgift är att uppbära huvudet — men därjämte även att genom sin hållning, sin rörelse etc. understryka och förstärka vad huvudet har att säga.

Kläder förringa alltid kroppens uttrycksfullhet, inte minst vårt tidevarvs kläder, som — vad mansdräkten beträffar — nära nog torde slå alla fulhetsrekord i klädernas långa historia. Därför är det inte underligt, att konstnärer som i en minnesstod syfta högre än till torr porträttlikhet, nu liksom tidigare ha en viss benägenhet att vilja slänga klädernas fula, hindersamma och *korrekta* tvångströja.

Jag strök under ordet "korrekta". Ty Den Fundersamma begick ett litet misstag, när hon betecknade Eldhs stoder som "tre korrekta herrar". *Män* äro de, som lidit och våndats. Men tre intetsägande "korrekta herrar"?!?! Jag tror inte de bli det förr än Den Fundersamma får sin vilja fram — men då bli de det med en till visshet gränsande sannolikhet.

Jämförelsen med Gustav-Adolfsstatyn haltar. Denna är just en sådan porträttstaty som de eldhska stoderna ej äro, och kan ej ostraffat avklädas sina för övrigt ganska pampiga kläder. Men jag tvivlar ej på, att om en konstnär finner en lika brinnande ande i Gustav Adolfs storskurna, men betydligt nyktrare personlighet, som Eldh funnit hos *sina* män — så skall han också kunna skänka honom en minnesstod som inte behöver fikonalöv. Utan att Den Fundersamma eller någon annan behöver känna sig chockerad.

Detsamma torde gälla andra andens stormän, och — förlåt uttrycket! — storkvinnor.

Vad" offren" själva skulle säga, är en ren temperamentssak. Men jag är övertygad, att den anspråkslöse Fröding skulle rest starkare opposition mot en porträttstod över hans stackars jordiska företeelse än mot en eldhsk minnesstod över vad man kan kalla hans idé.

J. B.

Fruar!
Vill Ni glädja Edra män så köp
SPISBRÖD
från
Göteborgs Ångbageri
ty det är främst i skörhet o. smak

Bertha Anderson
Korsgatan 15 - Göteborg
— Telefon 5122 —
Vackra färgäkta Tvättyger. Bomullsflaneller, Ylle-Klädningstyger, Gardiner, sol- och tvätt-äkta. Möbeltyger, konstvävda och tryckta. Borddukar i linne och bomull. Sängtäcken, Tricotvaror, Reformliv, Snörliv, Strumpor, Yllekoftor. Broderier. Blekta och oblekta Vävnader av bästa fabrikat. Vaddtäcken. Prima Ylle-stickgarner.

Prima nylutad
Vårspillånga
finnes dagligen tillsvidare
till billigaste pris. - - - -
Svenssons Fiskhall
Grönsakstorget.
Tel. 5436, 5438, 15324.

Tveka inte i valet då Ni erbjudes det smakfulla
BERGMANS ENKAS,
Delikatess-couvert bröd.
Prisbelönt med 4 guldm.
Säljes i väls. spec.-aff. i Gbg.

Ett brev.

Kära Maja!

Tack för ditt brev! Jag läser mellan raderna hur lycklig du är där du går och fejar i ditt nyinredda hem och pysslar med din baby — trots att du ju mest skriver om prosaiska ting och bl. a. ber mig om råd ifråga om den tidsödande och betungande småbarnstvätten. Ja, du har rätt i att vår vedertagna svenska spädbarnsdräkt är för tung att arbeta med, helst när man som du och jag och mången med oss reder sig utan tjänare. Men varför inte göra som jag, kära Maja, slopa de stora besvärliga plaggen blöja och mantel och införa de i fru Thams bok "När den lille väntas" omnämnda engelska blöjorna. Jag var litet skeptisk i början — det måste erkännas — men nu sen jag prövat dem i eget hem och blivit övertygad om deras förträfflighet kommenderar jag dem med lugnt samvete. De äro för det första synnerligen mjuka och porösa och därigenom mycket mer fuktuppsugande än släta tyger, de äro lättvättade och behöva icke vare sig manglas eller strykas. Vidare har man bara en blöja, vikt i tresnibb på babyn, i stället för blöja och mantel, men du bör för värmens skull sätta sockor på de små fötterna. För övrigt går du tillväga så här:

Först trär man på skjorta och tröja, varefter gördeln påsättes. Den engelska blöjan vikes nu på sned tvärs över till en *tresnibb*. Den vikta långa sidan av blöjan placeras mitt under ryggen, så att mittsnibbarna komma mellan benen och en ändsnibb på var sida om den lilla. Samtidigt ditlägges en stjärtlapp. Först vikes *den ena* mittsnibben upp över magen, dock så att den *inte stramar*. Sedan vikes den ena ändsnibben framåt mellan benen in under sätet, därpå den andra likadant. Sist vikes den andra mittsnibben upp över magen. I kanten bör finnas ett band eller trens, varmed blöjan fasthålles vid gördeln.

Som du ser är det en enkel procedur. Hoppas att du blir lika nöjd med resultatet som din vän

Gunborg.

P. S. De engelska blöjorna föras här i Sverige i handeln av "Importavdelningen", Sparregatan 8, Borås. Priset, nu nedsatt, är kr. 1:50 pr st.

(Annons.)

KOL VED
COKES
C. N. ANDERSSON
Tel. 2780, 6972, 10849, Göteborg

Prima Hushållskol,
Cokes,
Antracitkol &
Ved
till dagens lägsta notering.
C. Uggla & Co.
Tel. 32. 3885. 44. 5407.

Fru Gren och Blom, som vistas vid samma havsbad, ha presenterats för varandra.

För att få ett angenämt samtal i gång säger fru Gren: — Vem kan den där rysligt fula herrn borta vid fönstret vara — han som ser ut som en gorilla?

Fru Blom mycket stelt: — Det är min man!

För ett ögonblick bleknar fru Gren ända ned till fotsulorna, men i nästa sekund småler hon: — Han är en *skönhet* emot min man!

*

Wilh. Kaesens Eftr.
Skomagasin
Vallgatan 24. Telefon 3739.
Skodon, Tofflor, Galoscher,
HÖGST i elegans, styrka och goda passsformer.

Köp
Olof Asklunds
Bröd
Det är bäst

När en tidning talar om sig själv säger den icke: "Jag återger härmed" etc., utan: "Vi återgiva härmed", etc.

Nåväl, en föredragshållare blev vid ett tillfälle illa åtgången av platstidningarna, vilka, som vanligt, i sina utfall begagnade sig av ordet "vi".

I sitt nästa offentliga anförande sade talaren apropos detta: "De enda människor, som synas ha rättighet att kalla sig själva "vi", äro tidningsredaktörer och folk med binnickemask."

*

Läkaren: — Ni är alldeles för fet! Se er i spegeln! En sådan hals! Ni måste magra!

Fru Gulasch: — Absolut inte! Då får jag inte rum med mina diamanter!

BREVLÅDA.

"S. N." Inga signaturer förrådas! De som skriva under sådana göra det ju för att vara okända. Motivet kan vara skiftande och är alltid en personlig sak.

"G. S." Eget ros, gör dåligt os, säger ett gammalt ordspråk. Det måtte hava haft en skrämmande inverkan. Eller har ni hört någon berömma sig av goda gärningar, ädla bragder? Eller beror tystlåtenheten kanske på att inga sådana utföras?

En förargad. Nej, det är icke trevligt "att mötas av en skramlande sparbössa på varenda bro". Men bra mycket trevligare än att själv gå och skramla med den. Eller hur?

"Ellen", "Gerda H." och ännu några andra vänliga manuskriptinsändare. Redaktionen har vilat under helgen och har inte svaren färdiga. Tyvärr.

Skånska Wienerbageriet
Emy Thorin.
ERIK DAHLBERGSGATAN 22
(mitt för Reallläroverket)
Allt som hör till ett förstklassigt thebröds- & wienerbageri. Tel. 6077. Billiga priser.

Arla Mjölk
Distribution på glasflaskor.
Tel. 8578, 3699

"Nu igen? Människa du vandrar ju som Jerusalems skomakare! Min store bror — och jag svär vid 'store bror' — säger alltid att på en rullande sten växer ingen mossa." —

"Vem tror du kan tåla oförskämdheter av en sådan där skojare? För resten, det var inte bara om arbetet det handlade. Han har ett horn i sidan till mig, för att jag inte sticker under stol med, vad jag tänker om hans smutsiga kvinnfolkshistorier. För dem försummar han både sin tjänst och sina plikter. — Äktenskapsbrott är stöld, sade jag härom dagen, just då han gick förbi, och sedan dess — Vad står på Ede?" —

Wessel hade plötsligt vänt honom ryggen och såg ut genom fönstret. —

"Ingenting särskilt, jag bara tänkte så, om du nu skall börja att hålla moralpredikningar för din verkmästare —"

"Ja, det kan väl vara, att jag just inte förstår att skicka mig," medgav Wieprandt. Vore jag min egen herre, så skulle jag nog reda mig. Därför har jag tänkt så här. Jag försöker än en gång tala förnuft med den gamle i godo. Han är visserligen sträng och håller på sitt, men i grunden är han nog rättvis, och jag är ändå hans son."

— Ede ryckte på axlarne. "Varför skall du nödvändigt förstöra din kväll. Stryk nu en streck över räkningen och kom och låt oss ha' trevligt. Ska' vi inte gå till Pothoffs i kväll? På lördagen brukar där vara fullt, och tiggarfolket, som samlas där, är mycket komiska. Inte omöjligt att din Schack också kommer. Han sätter liv i dig. Och nu ajös! Min store bror är punktlig som en stationsklocka." —

Han sprang nedför stegen. Där vände han sig om: "Hos Pothoffs! Klockan nio!" —

Otillfreds såg Paul efter honom; det sårade honom att han icke kunde tala allvarligt med vännen. I alla fall ville han tala med fadern redan i dag. Nu! Genast!

Medan Paul lade tillrätta sina ritningar i en portfölj, vandrade Ede tillbaka genom Rosenhof. Han höll huvudet nedsänkt, och över de soliga dragen låg ett ovanligt djupt allvar.

"Äktenskapsbrott är stöld", upprepade han i tankarne. Sådana infall den där Paul har! — Stöld! —"

Och nu stod han framför huset med blommorna i fönstret. Skyggt såg han upp till andra våningen, alla fyra fönstren stodo vidöppna, ett tecken till att hans bror ännu icke var hemkommen från fabriken, ty den sjuklige mannen hatade drag.

Då vände Ede, som redan lyft foten för att stiga över tröskeln och gå in i huset. Han gick förbi genom den smala gången och åter ned till flodstranden.

Planlöst och i misshumör stirrade han i vattnet. Då hördes trippande raska steg bakom honom, och förskräckt såg han upp. Det var Lisbeth, som kom springande efter honom; det blonda ansiktet strålade av skalkaktighet och livsfröjd.

"Nu kan vi ändå ro en bit, Ede, och bra mycket trevligare utan den där odräglige Wieprandt." —

Edes min mörknade ännu mer vid hennes anblick.

"Vad vill du här?" utfor han skarpt, jag trodde du lagade mat åt din man?" —

"Ernst kommer inte på länge än. En ifrån "Föreningen" fick tag i honom. Han släpper honom inte på en timme." —

"För resten", grälade Ede, vill jag inte veta av, att du ränner efter mig. Det passar sig inte, och jag — jag förbjuder dig..."

Lisbeth skrattade. "Åhå. Du försöker ju se ut, som om du inte tyckte om det?"

"Det gör jag inte heller."

"Ack, kanhända står du här och väntar på en flicka?"

"Det kan hända."

"Ser man på bara! Det var ju något nytt. Ede vill giftas!"

"Jaha, jag skall gifta mig."

Lisbeth hade, medan hon talade dragit till sig en båt med kedjan och lätt hoppat ned. Hon satte sig på bänken och lät båten vagga.

"Här är förtjusande på vattnet; kom och försök, Ede! — Så du ska' gifta dig? Och jag som var så dum och trodde, att du hade det bra och var belåten hos oss, Ernst och du och jag, just vi tre; och att det var det bästa du visste, och så skulle det alltid bli."

Båten vaggade starkare.

"Ja, då trodde du fel", sade Ede torrt och vände henne ryggen.

"Ede, inte går du från mig?"

"Visst går jag, och, du, laga, att du kommer hem till din man!"

"Men Ede, så vänta då. Tycker du rakt inte mer om mig?" — "Jo, visst gör jag det — som min svägerska."

"Och om nu din bror hade en annan fru, skulle du tycka lika mycket om henne?"

"Naturligtvis."

"Och du frågar rakt inte efter mig, Lisbeth, rakt inte?"

"För tusan, så hör då, att jag säger nej, och låt mig nu vara i fred."

Han gick ett par steg framåt stigen. Då hörde han ett gällt skri och ett plumsande i vattnet. Den tomma båten dansade vilt på vattnet, och kvinnan hängde fast med en hand om pålen med huvudet nere vid vattenytan.

"Lisbeth!"

Det var honom, som om himmel och jord störtat samman och skulle sjunka i djupet med det blonda huvudet där framför hans ögon. Hade han hittills icke vetat vad hon betydde för honom, denna kvinna, i detta ögonblick visste han det. Om hon vore borta, hade världen förlorat allt ljus.

Med två språng var han vid strandbädden och i den andra båten, trängde den fram och tog ett fast grepp om pålen för att ge båten fäste, grep så med andra handen i vattnet fick tag i Lisbeths kläder, drog henne upp och slöt henne till sitt hjärta, som hamrade lik en slägga. Han var mållös och dödsblek av den oerhörda skräcken.

Men Lisbeth skrattade som en kuttrande duva. "Tack ska' du ha', Ede. Det var ju inte farligt, rakt inte."

Men han bar henne upp på stranden och höll henne fast tryckt mot sitt bröst. Och hans ögon hängde vid henne med ett uttryck, som talade fast tungan var stum.

Äntligen vaknade han till besinning, och med den kom tanken på brodern. Han satte kvinnan ned så hastigt, som om han bränt sig och sade hårt:

"Gå hem och kläd om dig, och gör inga sådana dumheter mer!"

(Forts. i nästa n:r.)